

Hol vannak a régi óbudai, aulókkal őrzött kiskocsmák, ahol paprikáscsirkéhez főherceget is szervírozott a zsakettes tulajdonos; a gellérthegyi, külföldiekkel játszó légi terraszok; a jéggel körített kovászos uborkák eldorádói; a különféle kacsákhoz címzett kerthelyiségek; a *Krudy Gyula* biedermeier-házai-ban pisllakoló honpolgári ivók; a vadászidill-szobák, subába hujtatott éjjeli örök, óradijas fokosok, a kéknyeű, hárslevelű boroskancsók... Még a park is megszűnt Budán, Jarlott bokrai közt már a levél se zörög. Buda veszedelmesen elpestiesedett, a romok között házrongora dunnyog vagy modern utcánati söntés terpeszkedik. A söntés életformává lépett elő. Valamikor, a történelem előtti időkben, külön szertartás volt Budán vacsorázni. A társaság — rangját pénztárcájába rejtve — ünnepélyesen bevonult, miközben a primás nótát váltott, mindenki jobbra csodálkozott, a pincérek sürögve szcenírozták az aszta okat, míg végre az ezüstbotos hölgy vagy a piszeorrú bakfis kiválasztotta a lampion-lugas leghangulatosabb kétrecét, ami után az étlap szakértő tanulmányozása következett. étlapon kívüli rendeléssel, esetleg a konyhaséf bevonásával. Most?

Nézem a söntést. Elöttem egy úgynevezett régimódi urinő. Odaáll a félkörű bádogasztalhoz és főhajt egy pohár moziutáni bort. A végén még szürcsöl is. Rámnéz, aztán megy sietve. Ezelőtt húsz évvel az urát kizárták volna a kaszinóból. Aztán a pult mellett állva söröző szokás, bodros frufruival; külön fejezet a kocsmái tájivászat leíró kórtanában. Már ott tartunk, hogy mindent állva csinálunk, mint a párisi hulvározók. Állva reggelizünk, állva törjük föl a sárgarézt kriglimosó csapon a keményítést, állva udvarolunk a szemüveges tulajdonosnak, állva aprítjuk a hucit a barna éjféli mustárba.

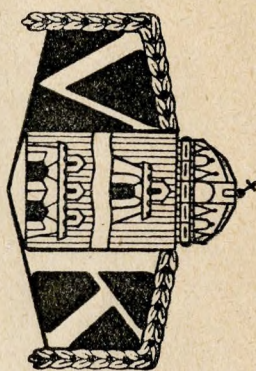
Régen Budára mentek a fiatalok csókolózni, orgonabokrok közé, sashegyi dülőkre. Ma a csók is demokratizálódott és fölszabadultnak érzi magát a pesti aszfalon, eszpresszók zugában, de még az elegáns, avansált pótkocsiban is. (Autobusztól még nem érkezett megbízható csókjelentés.) De azért még van *kakukkos óra* Budán: alatta szépreményű pár ül a surolt asztalhoz. Két fröccs, más semmi. Azán a fiú hozat magának valami hideget. Darabokra vágja, a villát átadja a hölgynek. Tudja, mi illik. A hölgy villára szúr egy falatkát, megeszi és visszaadja a villát az erősebb táplálékú nemnek. Most következik a filmjelenet. Olyan közel ülnek hozzám, hogy szinte *premier plan*-ban látom az arcukat. — Maga nem hisz nekem — mondja a fiú —. Pedig én nem az az ember vagyok, aki... Ha az ember megtalálja azt a nőt... (Csak húszéves, de már megtalálta!) A leány nem szól semmit, néma mint a forró márvány, de minden arcizmával úgy mosolyog, úgy ölelkezik,

számított, ahol empire-oszlopos kúriák, dédapai nyaralók várják a «zöldbe» kirándulókat, az év fáradalmi után enyhülést kereső patricius-családokat. Ma: amint emelkedik veled a sárga fogaskerekű és süllyed lefelé alattad a felemás Buda: mintha valami svájci hegyvidékre kerülnél. A kórház felhőkarcolóvá tornyosul, az erdei iskola a modern pedagógia vívmányai szerint működik. Szállodák, penziók, sportvendéglők, *Dodge-autók*. — de népség, katonaság sehol. A napfény szanatóriumi és düllesztő mellett az ultraviolet sugaraktól. A húszforintos süttel ebédelő, hamitallanul pestiek. A téma: a zenik magánélete, ami se nem szoroz, se nem oszt, de inkább tétre és Japán-kávéházba való, mint ide. Megtudom, hogy *Wagner* egyénileg gyalázatos köztöködő volt, szerelmi élete pocsék; hogy *Heine* gazember (!), hogy *Ady* Endre... sokkal enyhíthetőbb a nők diskurzusa. — És este még májat is ettem. Détről maradt. Mindig nem lehet spenótot enni, igaz? Imádom a sajtot, de fehérje, nem szabad. — A diétai harmoniztika után, egy kis ruha-féltóra sem árt, gondolom magamban és figyelni kezdek a másik oldalra. — Leengedek belőle egy ilyen darabot és kivásalom. Mi az? Egy flanel? Remek! Negyven forintért varr egy szövetblúzt. Tünemény! Tudod, egy drapp, ami nem piszkolódik. Ha fölmegeyek a Mátrába, jó lesz.

Ijedten menekülök le a Mártirok-útjára, de az is olyan, az esti színes világításban, mintha *na'hol* Európában volnánk. Rohanó dübörgés, dunda helyett vakító reflektorok, a megállóra nem reflektáló autobuszok, az éjszaka zajában lopva szemet fuvarozó vasúti kocsik. A földszintes lakásokba belátni a nyitott erkélyajtón át. Mindenütt ugyanaz a sablonos modern berendezés. A reklamé már meg vanelve, de a mama még nadrágban tesz-vesz. Most jött haza a pesti bridge-szalónból.

Buda megszűnt egységes stílusú város lenni. A skatulyaházak, a nádfonatú eszpresszók, a gyáranként vagy óvóhelyet utánzó cukrászdák, a legmodernebb *premier-mozik* elegáns (sikágója. Aki levegőzni akar, üljön ki, egy pesti kávéház terraszára! A vendéglőben tífustorta, körbefutó pad, futurit-asztal, neonfény, rádiózene. De az arcok még budaiak és a szomszéd földszintes viskóban már vendéggel alsózik a főúr, a falra ki van írva, hogy köpködni tilos, de tilos az ocsmány beszéd, a káromkodás is. A kocsmárosné itt még mindig aranyvirág, aki a legjobbak borát adja a munkásoknak és libapörköltet eszik estebédre, mintha falun volna. — Mennél többet iszik az ember, annál jobban kívánja, — mondja a harmadik fröccsnél. A belső szobában két szál zenész nyekereg. Egy duhaj társaság énekl, hogy Mátészalka gyászbán van. Gacsaj István halva van... Mindössze az volt a baja szegénynek, hogy vasár-

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Buda-esti ekhó*
 Cím: *Írta Gyarócska Péter*
 Forrás: *Magyar Nemzet*
 (Hely) *1948 máj/8.*
 (Idő)
 (Köt. v. füzet)
 (Oldal)

Oszályozás

308

1948.

Személy

Helyszám

kinália magát, hogy csak egy szerelmes fiú hiszi róla, hogy védekezik és hogy reménytelen az ügy. Nincs színésznő, aki így meg tudná játszani ezt a kettős szerepet. Szerencsére befut a virágáruslány. A spóroló fiatalember most nem kérdi az árát. A hölgy szendén elpirulva várja a mozdulatot, amely stafétaként a virágoslány kezéből a fiú kezén át az ő kezébe juttatja az illatos tárgyat. Beledugja orrocskáját a gyönvörűségbe, a sajt fölött. A fiú körülnéz. Én lesülöm a szememet, hogy ne lássa, hogy látom.

+

A harminc-negyven év előtti Svábhegy még távoli viránynak